

EWAKUACJA LUDNOŚCI

Wstęp

Dobrze zorganizowane społeczeństwo przygotowane jest do sprawnego funkcjonowania nawet w najtrudniejszych sytuacjach. Statystyki wskazują, że w większości przypadków występujące zagrożenia mają charakter lokalny, a ich likwidacja jest działaniem rutynowym. W tego rodzaju akcjach udział biorą służby zawodowe (często również ochotnicze) jednej lub kilku formacji (straż pożarna, policja, pogotowie ratunkowe, tzw. Służby komunalne i inne.).

Czasami jednak w wyniku niekorzystnego rozwoju sytuacji, zdarzenia mogą spowodować powstanie sytuacji kryzysowej, w konsekwencji, której następuję znaczne ograniczenie możliwości reagowania służb oraz funkcjonowania struktur państwowych i groźba zerwania więzi społecznych. Jednym z ważniejszych zadań zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa ludności znajdującej się na zagrożonym obszarze jest jej odpowiednio wczesne ostrzeżenie przed niebezpieczeństwem i – jeśli zajdzie taka potrzeba – dobrze zorganizowana i przeprowadzona ewakuacja.

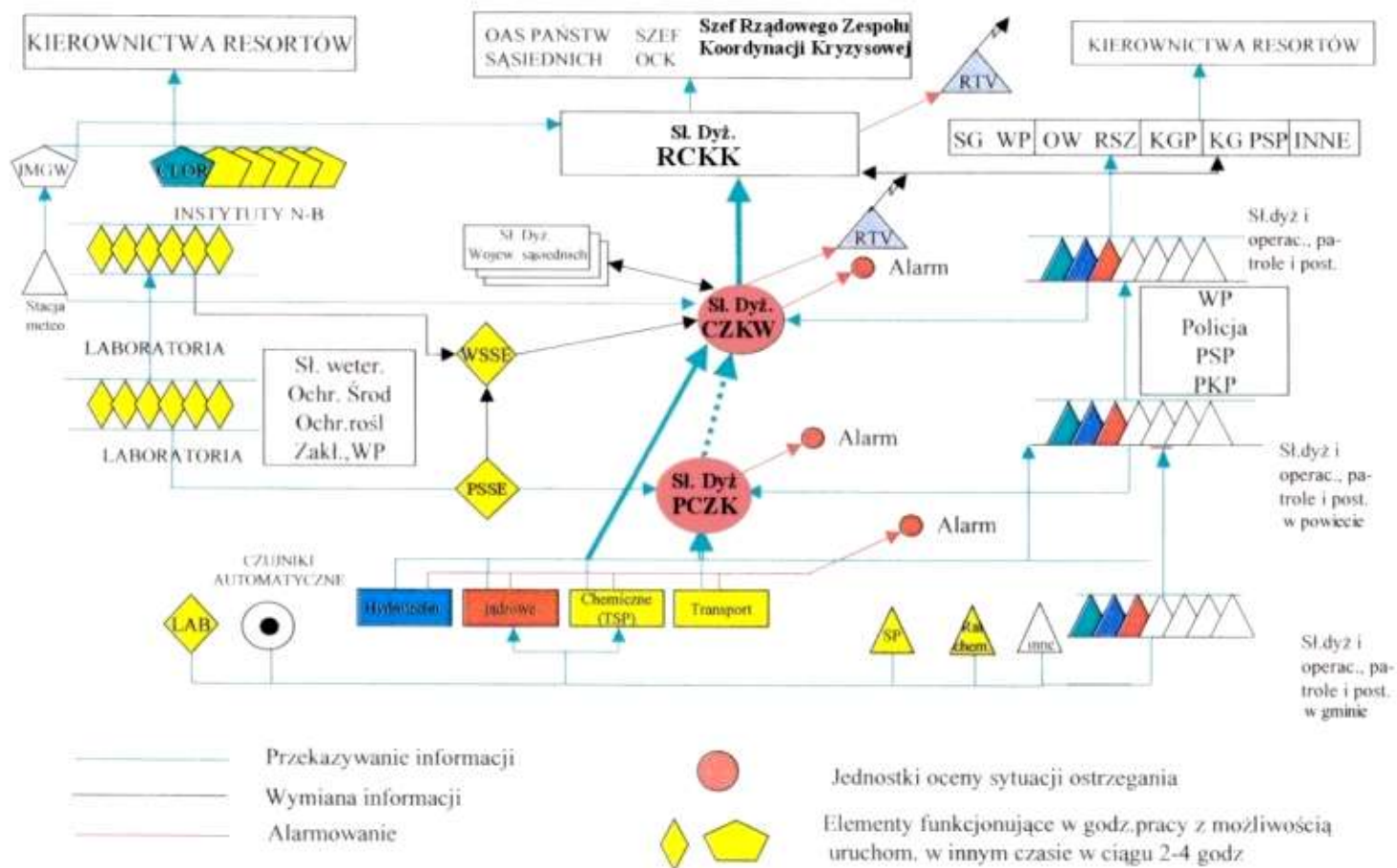
Warunkiem podjęcia skutecznych działań jest odpowiednio wczesne uzyskanie informacji o zaistnieniu zagrożenia, jej przetworzenie i przekazanie we właściwej formie do poszczególnych adresatów. Realizacja działań ostrzegania i alarmowania powinna umożliwić skuteczne uruchomienie systemu reagowania i uprzedzenie ludności o zagrożeniu przy jednoczesnym zminimalizowaniu niebezpieczeństwa powstania paniki wśród ludności zagrożonej. Ewakuacja ludności od dawna stanowi wypróbowaną, chociaż częściej wymuszoną niż wcześniej przewidywaną, metodę ochrony przed niebezpiecznymi zdarzeniami losowymi, zarówno w sensie zapobiegawczym jak i ratowniczym. Za zorganizowaniem ewakuacji przemawia fakt, że zawsze znajdą się ludzie, którzy będą usiłowali opuścić rejony zagrożone. W takiej sytuacji, przy braku jakiegokolwiek organizacji, masowe ruchy ludności mogą spowodować paraliż organizacyjny, zablokowanie ciągów komunikacyjnych itp., co w konsekwencji może wywołać tragiczne skutki. Ewakuacja jest jednym ze sposobów zbiorowej ochrony ludności.

Celem ewakuacji jest zmniejszenie stopnia zagrożenia, dlatego zarządza się ją tylko w razie pewności, że zwiększy to możliwość przetrwania ludności. Aby ewakuacja okazała się skuteczną formą ochrony ludności, powinna być należycie zaplanowana. Dlatego też konieczne jest przygotowanie planu ewakuacji, jako jednego z elementów **planu reagowania kryzysowego i planu obrony cywilnej**. Plan taki winien precyzować zarówno sposób prowadzenia ewakuacji w zależności od istniejących uwarunkowań, jak i określać zasoby niezbędne do realizacji tego zadania. Warunkiem skuteczności tego planu jest jego aktualność, która weryfikowana musi być poprzez regularnie prowadzoną inwentaryzację zasobów i weryfikację przyjętych rozwiązań.

Przygotowanie i zapewnienie działania systemu ostrzegania i alarmowania

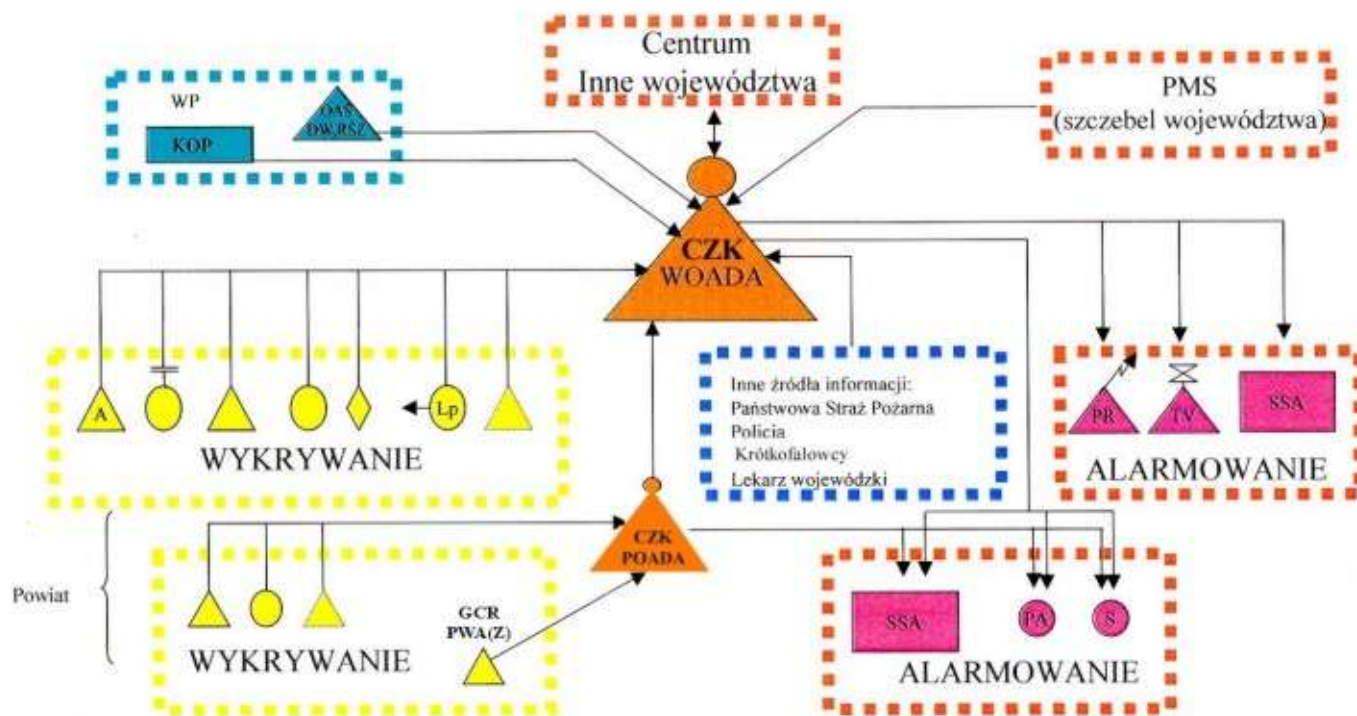
W celu zapewnienia bezpieczeństwa obywateli i ich ochrony przed nadzwyczajnymi zagrożeniami wynikającymi z klęsk, negatywnych skutków postępu technicznego oraz działań wojennych został utworzony system wykrywania i alarmowania (w tym system wczesnego ostrzegania), który obejmuje jednostki organizacyjne wykrywania zagrożeń i alarmowania, a także jednostki zbierające oraz przetwarzające informacje. Do podstawowych zadań tych jednostek należy przekazywanie komunikatów i sygnałów alarmowych dla ludności oraz powiadamianie sił ratowniczych.

SYSTEM WCZESNEGO OSTRZEGANIA

SYSTEM WYKRYWANIA I ALARMOWANIA

(szczebel wojewódzki)

LEGENDA

	Automatyczne urządzenia wykrywające		Patrole naziemnego rozpoznania skażeń		Służby dyżurne, dyspozytorzy zakładów		Punkty alarmowania
	Patrole powietrznego rozpoznania skażeń		laboratoria		Scentralizowane systemy alarmowe		Rozgłośnie PR (regionalne)
	Posterunki wykrywania skażeń		Patrole pobierania próbek		Posterunki alarmowania		Ośrodki TV (regionalne)

Planowanie na wypadek ewakuacji

Ewakuacja jest jednym ze sposobów zbiorowej ochrony ludności. Polega ona na przemieszczeniu ludności z rejonów, w których przebywanie może zagrażać życiu lub zdrowiu, do rejonów bezpiecznych.

Z uwagi na uwarunkowania wynikające z charakteru niebezpieczeństwa wyróżnia się dwa rodzaje ewakuacji: planową i doraźną.

Ewakuacja planowa polega na zawczasu przygotowanym przemieszczeniu ludności z rejonów przyległych do zakładów pracy oraz obiektów hydrotechnicznych lub przewidywanych działań zbrojnych i innych, stanowiących – w razie uszkodzenia lub awarii – potencjalne zagrożenie dla ludności.

Przygotowuje się ją w czasie pokoju, a realizuje w sytuacjach wystąpienia symptomów zagrożenia oraz wojny.

Ewakuacja doraźna polega na natychmiastowym przemieszczeniu ludności z rejonów, w których wystąpiło nie przewidywane bezpośrednie zagrożenie dla życia i zdrowia.

Ewakuacji nie powinno się planować ani prowadzić do:

- a) rejonów przewidywanych zagrożeń (np. zatopień, itp.);
- b) rejonów leżących w bliskiej odległości wielkich ośrodków przemysłowych, komunikacyjnych oraz ważnych obiektów wojskowych;
- c) strefy nadgranicznej;
- d) rejonów przewidywanych i prowadzonych działań zbrojnych.

Ewakuacji planowej podlegają wszystkie osoby z wyjątkiem:

- a) członków formacji obrony cywilnej i służb ratowniczych;
- b) osób, którym powierzono ochronę pozostawionego mienia;
- c) osób mających karty mobilizacyjne do sił zbrojnych lub karty organizacyjno – mobilizacyjne do jednostek podlegających militaryzacji;
- d) pracowników zakładów pracujących na rzecz obronności kraju i zapewniających środki do przetrwania ludności.

W procesie ewakuacji biorą udział jednostki organizacyjne zapewniające m.in opiekę medyczną, transport, warunki socjalno – bytowe oraz porządek i bezpieczeństwo.

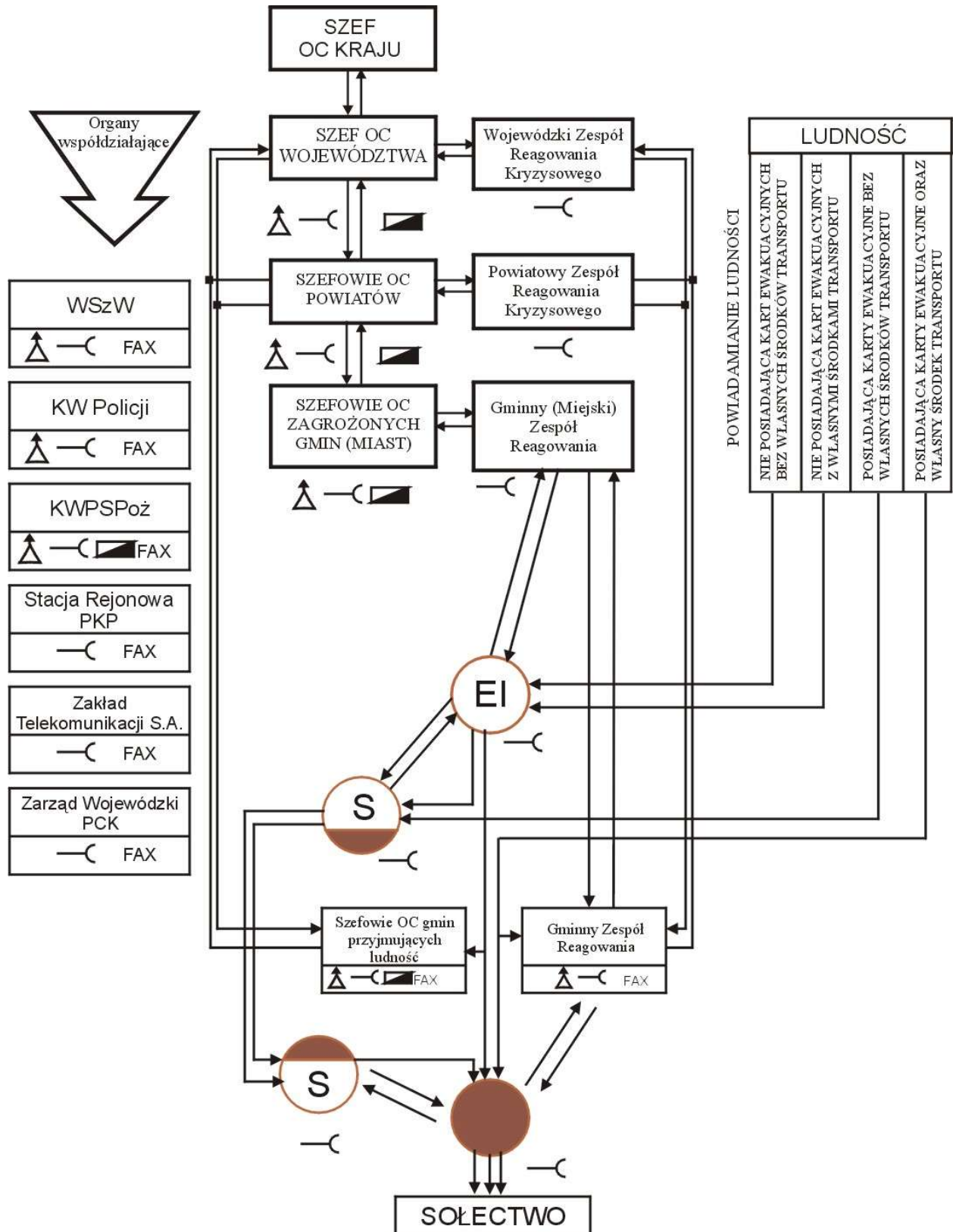
Do ewakuacji wykorzystuje się wszelkie środki transportu. W razie braku odpowiedniej ilości tych środków, ewakuację można prowadzić sposobem kombinowanym (z udziałem środków przydzielonych lub własnych) bądź pieszo.

Organem zarządzającym, organizującym i kierującym ewakuacją ludności jest szef obrony cywilnej lub inny organ kierujący akcją ratunkową – dotyczy ewakuacji doraźnej, wymagającej natychmiastowego przemieszczenia ludności z rejonu prowadzenia akcji

Ewakuację planową prowadzi się w oparciu o plan ewakuacji (przyjęcia) ludności. Podstawą do podjęcia decyzji o ewakuacji z rejonów przewidywanych działań wojsk może być wniosek właściwego dowódcy wojskowego lub wojskowej administracji terenowej - WSzW.

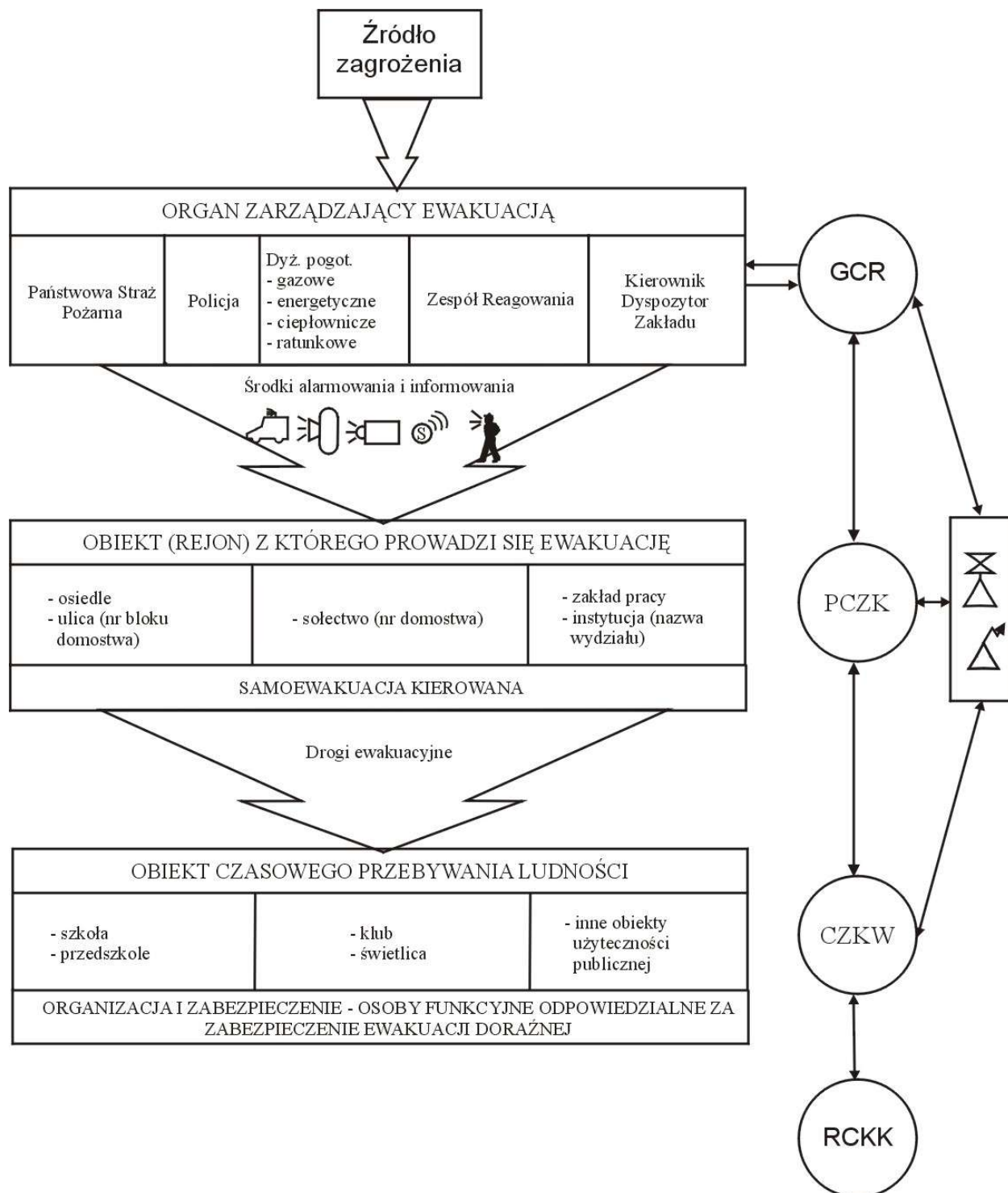
Celem przygotowania i sprawnego przeprowadzenia ewakuacji planowej, szefowie obrony cywilnej, kierownicy zakładów pracy i jednostek zarządzającymi budynkami mieszkalnymi powołują zespoły zadaniowe ds. ewakuacji (przyjęcia) ludności oraz elementy organizacyjne w rejonie objętym ewakuacją, na trasach ewakuacji i w docelowych miejscach przeznaczenia

SCHEMAT ewakuacji (przyjęcia) ludności

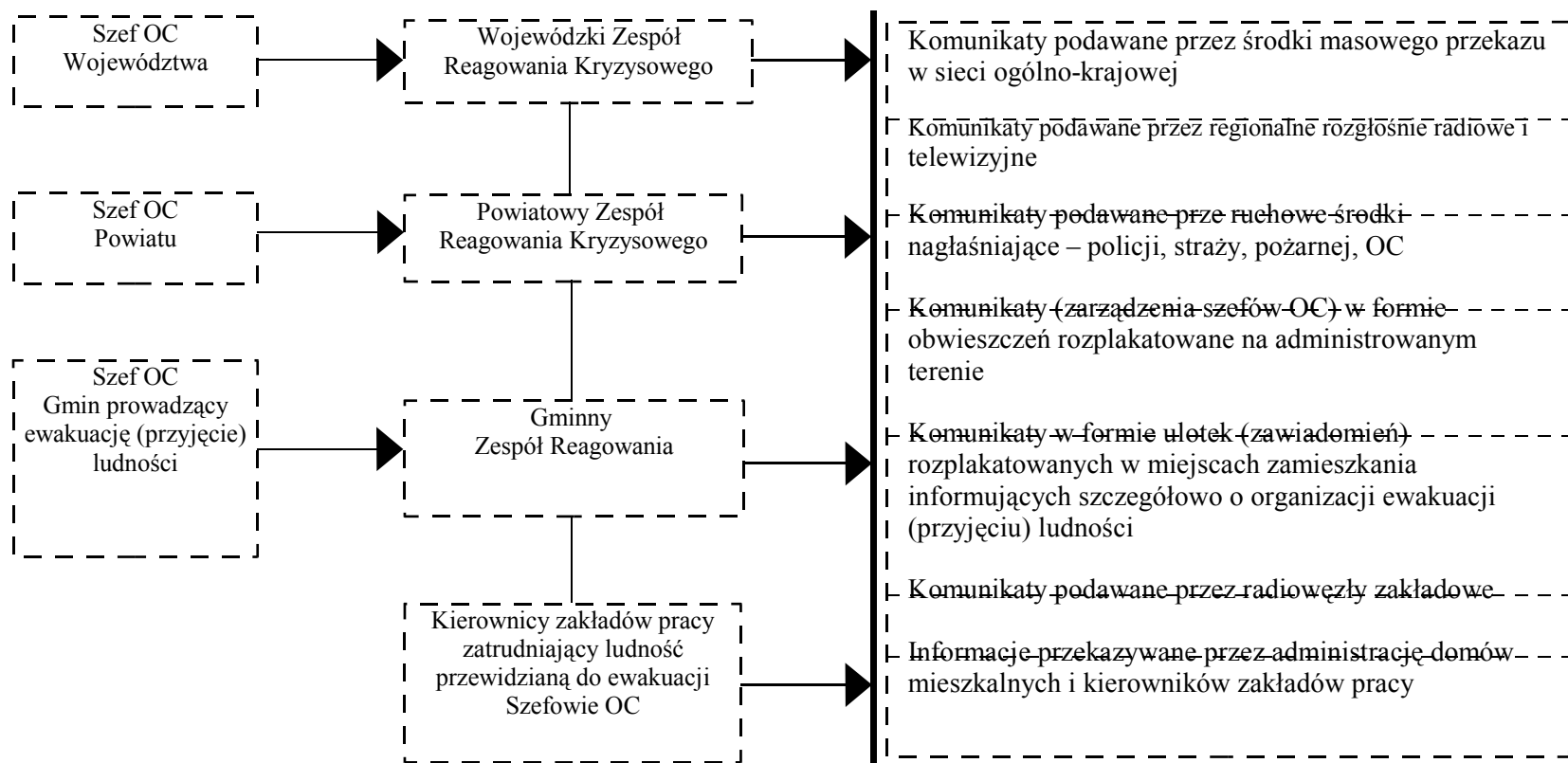
Przebiegiem ewakuacji doraźnej oraz ewakuacji samorządnej (samo - ewakuacji) kierują właściwi szefowie OC ze swoich stanowisk kierowania przez zespoły reagowania kryzysowego (zespoły zadaniowe ds. ewakuacji).

SCHEMAT organizacji, kierowania i łączności ewakuacji doraźnej

Powiadomienie ludności o ewakuacji powinno nastąpić w formie komunikatu. Do ogłoszenia komunikatu o ewakuacji można wykorzystać środki masowego przekazu (radio, telewizja) oraz obwieszczenia, ulotki, ruchome punkty informacyjne oraz inne formy, przyjęte tradycyjnie na danym terenie. Sposób powiadomienia określa organ zarządzający.

SPOSÓB powiadamiania ludności o rozpoczęciu ewakuacji

Zakończenie

Ewakuacja ludności jest przedsięwzięciem trudnym i złożonym. W sensie społecznym zjawiskiem ujemnym, ponieważ narusza podstawowe ogniwa struktury społecznej (rodzinę, dom, itp.) Celowość i konieczność ewakuacji ludności musi być zaakceptowana przez społeczność lokalną. Bez spełnienia tego warunku jej realizacja jest nie wykonalna. Dlatego też koniecznym jest wyjście z tą problematyką do ogółu społeczności (wyjaśnienia, przekonania, szkolenia). Z drugiej zaś strony ewakuacja powinna wychodzić naprzeciw postulatam i życzeniom ewakuowanych. Natomiast decyzja w kwestii czy ewakuować?, kogo ewakuować?, i kiedy ewakuować?, powinna być podejmowana przez organ władzy samorządowej. Ponadto trzeba odpowiedzieć sobie na kilka podstawowych pytań:

1. W jaki sposób ostrzegałbyś ludność przed istniejącym zagrożeniem ?
2. Czy umiałbyś doradzić ludności znajdującej się na zagrożonym terenie, dokąd się przenieść gdyby zaszła konieczność ewakuacji ?
3. Jak poradziłbyś sobie z kontrolą ruchu drogowego ?
4. Czy potrafiłbyś zorganizować zakwaterowanie i wyżywienie dla ludności ewakuowanej?

Te pytania należy zadać, zanim będzie zbyt późno, gdyż zagrożenie może pojawić się w każdej chwili. Jego rodzaj i stopień może się różnić w zależności od rozmiaru i lokalizacji społeczności, jednakże nie ulega wątpliwości, iż społeczność będąca w posiadaniu planu jest lepiej przygotowana.

Ewakuacja jest przedsięwzięciem bardzo kosztownym, zarówno w tym sensie, że powoduje wiele ludzkiego cierpienia, jak i w znaczeniu czysto finansowym. Jednak każde planowanie, które ma na celu zmniejszenie skutków ewentualnych zagrożeń jest przejawem zdrowego rozsądku.

LITERATURA

1. L. Foryś i M. Balbierz s. 217 „Inwentaryzacja zasobów dla potrzeb ewakuacji ludności, planowania potrzeb, plany ewakuacji na sytuacje kryzysowe. Instalacje i urządzenia ostrzegania i alarmowania dla potrzeb zarządzania kryzysowego w powiecie i gminie” - II Konferencja, Zarządzanie bezpieczeństwem na poziomie powiatu – Przygotowanie powiatu na wypadek sytuacji kryzysowych, Częstochowa, Centralna Szkoła PSP, 9-10 kwietnia 2002r.
2. Wytyczne Szefa Obrony Cywilnej Województwa – Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 26 maja 2000 r. w sprawie zasad opracowania planu obrony cywilnej powiatu, gminy i zakładu pracy.
3. Instrukcja ewakuacji ludności - SOCK 164/95, Ministerstwo Obrony Narodowej, Warszawa 1995 r.
4. Zarządzenie Szefa Obrony Cywilnej Województwa – Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 2 sierpnia 2002 r Nr 62/2002 w sprawie ustalenia „Wojewódzkiego Planu Reagowania Kryzysowego”.
5. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 3 listopada 1992 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz.U. Nr 92, poz. 460 ze zmianami) .
6. Źródła własne – Wydział Zarządzania Kryzysowego ŚUW – Kielce 2002 r.